

Прониклива історія, заснована на реальних подіях

Кохання ближче, ніж здається

Джоджо Мойєс — англійська романістка, журналістка, одна з небагатьох письменниць, кому вдалося двічі здобути премію Асоціації любовних романістів у номінації «Любовний роман року», володарка нагороди «Книга року» від *Galaxy Book Award*. Її зворушливі історії кохання посідають перші позиції у списках бестселерів *The New York Times*, їх перекладено багатьма мовами світу.

1946 рік. Френсіс, Евіс, Маргарет і Джин мріяли зустрітися зі своїми чоловіками після тривалої розлуки. Так само, як і майже 600 інших жінок, які разом із солдатами плывуть до своїх «половинок» на борту «Вікторії» — колишнього військового авіаносця. Наречені, що жодного разу не бачили своїх наречених; дружини, що не знають, чи живі ще їхні чоловіки, чи пам'ятають про них... На борту Френсіс знайомиться з молодим морським піхотинцем Генрі. Вони бояться відкрити душу одне одному, намагаються забути про своє минуле. Френсіс не уявляє, наскільки ця подорож змінить її життя...

Зачаровує романтикою та динамічним сюжетом.

Daily Mail

Прихильники творчості Мойєс будуть цілком задоволені цією вельми приємною подорожжю.

Kirkus Reviews

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-5125-0

9 786171 251250

ДЖОДЖО МОЙЄС

Корабель наречених

ДЖОДЖО МОЙЄС

Корабель наречених

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

ДЖОДЖО
МОЙЕС

JOJO MOYES

The Ship of Brides

A NOVEL

ДЖОДЖО МОЙЄС
Корабель наречених

РОМАН

ХАРКІВ КЛУБ
2018 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111
М74

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Moyes J. *The Ship of Brides : A Novel* / Jojo Moyes. —
London : Hodder, 2005. — 496 p.

Переклад з англійської *Валерії Бондар*

Дизайнер обкладинки *Сергій Ткачов*

ISBN 978-617-12-5125-0
ISBN 978-0-340-83763-4 (англ.)

© Jojo's Mojo Ltd, 2014
© Depositphotos.com / michaeljung, обкладинка, 2018
© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

Присвячується Бетті Маккі та Джо Стонтону-Ламберту,
за їхню відвагу під час різноманітних подорожей

ПОДЯКА

Написання цієї книги вимагало проведення ґрунтовної дослідницької роботи, що було б неможливо без великодушної допомоги, наданої найрізноманітнішими людьми. По-перше, хочеться подякувати лейтенанту Саймонові Джонсу за гарний настрій і нескінченне терпіння при поясненні всіх подробиць життя на борту авіаносця, а також за блискучі поради, як одухотворити корабель, який я описала. Дякую, Сай. Усі до єдиної помилки залишаються лише на моїй совісті.

Величезна подяка Королівському військово-морському флоту, зокрема лейтенантові-командеру Єнові Макквіну, лейтенанту Ендрю Дж. Лінслі та екіпажеві авіаносця «Інвінсібл» за дозвіл провести час на борту корабля.

Я дуже вдячна Нілу Маккарті з «Фен Паблікейшнс» за дозвіл відтворити уривки з його прекрасної та інформативної книги «Авіаносець “Вікторіос”». А також Ліаму Галлігану з редакції новин Четвертого каналу за те, що ознайомив мене з блискучим фільмом Ліндсі Тейлора «Смерть в Гадані: Катастрофа “Канберри”».

Доступ до неопублікованих особистих щоденників дав мені змогу проїнятися духом епохи і колоритом того часу, коли мене ще не було на світі. У зв'язку з цим, мені хочеться подякувати Маргарет Стемпер за можливість ознайомитися з чудовим щоденником її чоловіка, де він описав життя на морі, і дозвіл відтворити його, а також Пітеру Р. Лоурі за те, що люб'язно дозволив скористатися щоденником його батька, конструктора кораблів Річарда Лоурі. Велика подяка Крістоферу Ганту і персоналові читальної зали Британського військового музею, а також співробітникам відділу газет Британської бібліотеки в Коліндейлі.

Величезне дякую, в довільному порядку, мамі й татові, Сенді (Брайану Сандерсу) за його розкішну колекцію книг на військову тематику, Енн Міллер з «Артс декоратіфс», Кеті

Рансіман, Рут Рансіман, Джулії Кармайкл і співробітникам «Хартс» у Сафрон-Уолден. Дякую Керолін Мейс, Алексу Бонему, Еммі Лонгхерст, Хейзел Орм і всім іншим у «Ходдер і Стоутон» за їхню безупинну роботу, а також за допомогу та підтримку. Також хочеться подякувати Шейлі Кроулі та Лінді Шонессі з «АП Ватт».

І, звичайно, дякую Чарльзу за любов, цінні поради в редагуванні, технічну підтримку, турботу про дітей і вміння виглядати зацікавленим щоразу, коли я розповідала черговий факт про авіаносці.

Але найбільша подяка моїй любій бабусі, Бетті Маккі, яка, майже шістьдесят років тому, з вірою та надією в душі, здійснила ту саму неймовірну подорож і, не забувши нічого, дала мені сюжет для цієї книги. Сподіваюся, дідусь пишався би мною.

Уривок із вірша «Алфавіт» військової нареченої Іди Фолкнер, узятий із книги Джоани Ламлі «Озброєні кохані», відтворений із люб'язного дозволу «Блумсбері паблішерс» і Британського військового музею.

Уривок із книги «Арктичні конвої 1941—1945» Річарда Вудмана наведено з люб'язного дозволу «Джон Маррі (паблішерс) ЛТД».

Витяги з газет «Сідней монінг геральд», «Дейлі мейл» і «Дейлі міррор» наведені з люб'язного дозволу відповідних видавничих груп.

Витяги з документів Евіс Р. Вілсон наведені з люб'язного дозволу її землевласників і Британського військового музею.

У романі також наведені уривки з книг «Вино, жінки та війна» Л. Тромана (видавництво «Редженсі прес»); «Особливий вид служби» Джоан Кроуч (видавництво «Алтернатів паблішін кооперейтів ЛТД» (АПКОЛ), Австралія); витяги з австралійських газет «Бюлетень» (Австралія) і «Трус» (Австралія): всі спроби зв'язатися з правовласниками не увінчалися успіхом. «Ходдер і Стоутон», а також автор, будуть раді висловити подяку правовласникам, якщо ті зв'яжуться з ними.

У 1946 році Королівські воєнно-морські сили приступили до завершальної фази доставки військових наречених, тих жінок і дівчат, які вийшли заміж за англійських військових, що несуть службу за кордоном. Більшість із них перевозили транспортними суднами або спеціальними лайнерами. Проте 2 липня 1946 року 655 військових наречених з Австралії здійснили унікальну морську подорож: заради зустрічі зі своїми британськими чоловіками, вони попливли на борту авіаносця «Вікторіос».

Під час цієї подорожі, що тривала майже шість тижнів, їх супроводжували 1100 військовослужбовців і 19 літаків. Наймолодшій нареченій було п'ятнадцять років. Принаймні одна з них устигла овдовіти ще до прибуття в пункт призначення. Моя бабуся, Бетті Маккі, виявилася серед тих щасливиць, кого доля щедро винагородила за їхній подвиг. Цю вигадану історію, натхнену тією подорожжю, я хочу присвятити моїй бабусі й усім нареченим, які знайшли в собі достатньо мужності, щоб віддатися волі випадку та вирушити на інший кінець світу.

Джоджо Мойєс, липень 2004 року

NB. Усі витяги справжні, вони описують те, що довелося пережити військовим нареченим і тим, хто служив на «Вікторіосі».

ПРОЛОГ

Коли я побачила її через стільки років, мене ніби оглушили. Я тисячу разів чула цей вислів, але тільки тепер зрозуміла його справжнє значення: моя пам'ять не відразу зуміла відреагувати на те, що побачили мої очі, мене пронизав справжній, фізичний шок, немов мене й справді вдарили по голові. Мене зовсім не можна назвати вразливою. Я не перебільшую. Проте я з упевненістю можу сказати, що це вибило мене з колії. Я навіть не сподівалася знову побачити її. Тільки не в такому місці. Я давним-давно поховала спогади про неї в найнижчому ящику своєї пам'яті.

Не тільки фізичну її, а й усе те, що вона для мене означала. Все, через що вона змусила мене пройти. Бо я не розуміла, що вона зробила, поки не пройшло достатньо часу — а точніше, ціла вічність.

Так чи інакше, в усіх можливих сенсах, вона була найліпшим і найгіршим, що траплялося зі мною.

Але, крім шоку від її фізичної присутності, було щось іще. Був сум. Мабуть, у моїй пам'яті вона існувала саме такою, якою була багато років тому. І ось тепер, побачивши її в оточенні всіх цих людей, постарілу й немов зменшену... Все, про що я могла думати, — це те, що їй тут не місце. Мені стало шкода того, що колись було таким прекрасним, таким чарівним, ідеальним, а тепер...

Я не знаю. Можливо, це не цілком справедливо. Ніхто з нас не вічний, чи не так? Якщо чесно, то, побачивши її ось такою, я й сама згадала про власну смертність. Я пригадала, хто я така. Ким ми всі стали.

У всякому разі, я знову відшукала її, саме там, де я ніколи не була й не мала би бути. Або, можливо, це вона мене відшукала.

Здається, до тієї миті я не вірила у долю. Але складно в неї не повірити, думаючи про те, наскільки далеко ми були одна від одної.

Складно не повірити, коли думаєш про те, що це просто неможливо: нас розділяли милі, континенти, широкі океани, проте, все ж, ми знову зустрілися.

ІНДІЯ, 2002

Її розбудила голосна суперечка. Пронизлива, гидка, дратівлива, ніби тривожний гавкіт маленького песика. Стара відвернулася від вікна, потерла шию — холодне повітря від кондиціонера проймало просто до кісток — і спробувала випростатися. Тільки-но прокинувшись, вона не зовсім добре розуміла, де перебуває, і навіть хто вона така. Спершу жінка вловила якусь мелодійну гармонію голосів, а потім, поступово, почала розрізняти і слова, що повернули її зі сну без сновидінь до реальності.

— Я не кажу, що не люблю палаци. Чи храми. Я просто хочу сказати, що тут ось уже два тижні, а справжньої Індії так і не бачила.

— І за кого ти мене маєш? За віртуального Санджая? — Його голос, що долинув з переднього сидіння, звучав трохи глумливо.

— Ти чудово розумієш, що я мала на увазі.

— Я індієць. Рам ось також індієць. І те, що я півжиття прожив в Англії, не позбавляє мене права називати себе індійцем.

— Ой, та облиш, Джаю! Ти зовсім не типовий.

— Не типовий? Порівняно з ким?

— Я не знаю. З більшістю людей, які тут живуть.

Парубок рішуче похитав головою:

— Ти хочеш побачити, як живуть бідняки.

— А от і ні.

— Ти хочеш повернутися додому й розповісти своїм друзям про всі жахи, які тобі довелося побачити. Про те, що вони навіть не уявляють, що таке справжні страждання. А від нас ти поки змогла отримати лише кока-колу та кондиціоноване повітря.

Після його слів пролунав сміх. Стара, примружившись, подивилася на годинник. Пів на дванадцяту: вона проспала майже годину.

Її онука, що сиділа поруч із нею, сунула голову в проміжок між спинками передніх сидінь:

— Послухайте, я просто хочу побачити те, що покаже мені, як тут насправді живуть люди. Маю на увазі, якщо дотримуватися винятково порад путівників, то можна побачити тільки розкішні палаци або торгові центри.

— Отже, тобі потрібні нетрища.

З водійського сидіння пролунав голос містера Ваггели:

— Можу запросити вас до себе додому, міс Дженніфер. Тепер це справжнісінькі нетрі.

Коли молоді люди проігнорували його слова, він додав:

— Придивіться уважніше до містера Рама Б. Ваггели, і ви побачите перед собою цілковитого жебрака й абсолютно безправну людину. — Він знизав плечима. — Сам дивуюся, як я зумів протриматися стільки років.

— Ми також. Щодня дивуємося, — зауважив Санджай.

Стара випросталася і зловила своє відображення в дзеркалі заднього огляду. Її волосся з одного боку прим'ялося, а комірець залишив на блідій шкірі багряний відбиток.

— Бабусю, в тебе все гаразд? — озирнулася Дженніфер. Її джинси трохи сповзли зі стегон, оголивши крихітне татування.

— Все чудово, люба. — Цікаво, Дженніфер казала їй, що зробила тату? Вона пригладила волосся, намагаючись пригадати, але так і не змогла. — Даруйте. Я, здається, задрімала.

— Не варто перепрошувати, — сказав містер Ваггела. — Ми, літні громадяни, повинні мати право на відпочинок, коли це нам необхідно.

— Раме, схоже, ти натякаєш на те, щоб я змінив тебе за кермом, га? — запитав Санджай.

— Ні-ні, містере Санджай, сер! Не хотілося б заважати вашій захопливій бесіді.

Погляди старих зустрілися в дзеркалі заднього огляду. Він, як їй здалося, підморгнув, а вона, ще цілком не прокинувшись, змусила себе всміхнутися у відповідь.

Жінка прикинула, що вони в дорозі вже близько трьох годин. Їхню подорож до Гуджарату, ідея якої виникла у них із

Дженніфер в останній момент, порушивши ретельно складений графік туру, почалася як захоплива пригода («Бабусю, батьки мого приятеля з коледжу — Санджая — обіцяли дати нам притулок на пару ночей! У них просто неймовірний будинок, справжній палац. Усього декілька годин у дорозі!»), а закінчилася справжнісінькою катастрофою, оскільки через складнощі з розкладом рейсів у них залишався всього день на дорогу назад до Бомбея, щоби встигнути на стикувальний рейс літака, який повинен був доставити їх додому.

Неабияк стомлена мандрівкою, вона зовсім занепапа духом. Для неї Індія виявилася важким випробуванням, занадто сильним навантаженням на нервову систему, навіть з урахуванням кондиційованих автобусів і чотиризіркових готелів, отже, думка про поїздку до Гуджарату, хай яким би розкішним був будинок родини Сінгг, просто жахала її. Але тоді місіс Сінгг запропонувала їм свою машину з водієм, аби «дами» встигли на літак додому. І це незважаючи на те, що до аеропорту треба добиратися добрих чотири сотні миль. «Ви ж не захочете сновигати по залізничних вокзалах, — заявила вона, делікатно показавши на золотисте волосся Дженніфер. — Тим паче без супроводу».

«Я сам можу відвезти їх», — запротестував Санджай. Але його мати пробурмотіла щось про позбавлення водійських прав і відшкодування страхових збитків, тож її син погодився супроводжувати містера Ваггелу, щоби переконатися, що все буде гаразд, якщо їх раптом зупинять. Ось так от. Свого часу її дратувала поширена думка про те, що жінки, які мандрують самі, не в змозі про себе подбати. Проте тепер вона була навіть вдячна за таку старомодну чемність. Їй було доволі складно самотійно освоювати цю чужу місцевість, при цьому постійно турбуючись про відчайдушну онуку, яку, здається, нічим не налякаєш. Їй вже декілька разів хотілося застерегти дівчину, та вона вчасно себе зупиняла, усвідомлюючи, що її слова пролунають невиразно й непереконливо. Молоді завжди такі безстрашні, нагадувала вона собі. Жінка пам'ятала себе у її віці.

— Мем, вам зручно там позаду?

— Все добре, дякую, Санджаю.

— Боюся, їхати ще довго. Це нелегка поїздка.

— Мабуть, вам надзвичайно важко просто сидіти, — пробурмотів містер Ваггела.

— Дуже люб'язно з вашого боку погодитися відвезти нас.

— Джаю! Тільки подивися!

Вона помітила, що вони звернули зі швидкісної траси й потрапили до міських нетрів з безліччю складських приміщень, забитих пиломатеріалами та сталевими балками. Дорога, обгороджена довгою стіною, що являла собою хаотично накладені один на одного клапти заліза, була суцільно вкрита вибоїнами і ямами, що навіть моторолери та найшвидші машини тяглися зі швидкістю не більше п'ятнадцяти миль на годину. Чорний «лексус» тепер повз догори, а його мотор нетерпляче бурчав, коли машині час од часу доводилося оминати вибоїни від копит корів, які цілеспрямовано крокували невідомо куди, немов на поклик якихось гудків.

Але увагу Дженніфер привернули аж ніяк не корови (на них вони вже встигли надивитися), а гора білих керамічних раковин, їхні зливні труби стирчали в усі боки, ніби перерізані пуповини. Неподалік вони побачили цілу купу матраців, а поруч із нею — щось, що нагадує хірургічні столи.

— Це з кораблів, — пояснив містер Ваггела, ні до кого, власне, не звертаючись.

— Як думаєте, ми зможемо зупинитися? — запитала вона. — Де ми зараз?

Водій тицьнув вузлуватим пальцем у карту, що лежала поряд.

— Аланг.

— Тільки не тут. — Санджай насупився. — Не думаю, що це вдале місце для зупинки.

— Дайте-но подивитися. — Дженніфер знову нахилилася вперед, протиснувшись поміж чоловіків. — Напевно, нам варто звернути куди-небудь подалі від заїждженої дороги. Кудись, де буде трохи... мальовничіше.

— Ми вже звернули, — зауважила її бабуся, розглядаючи курну вулицю, де на узбіччі навпочіпки сиділи якісь чоловіки. Здається, жоден із них її не почув.

— Ні... — Санджай озирнувся навколо. — Не думаю, що це путне місце...

Стара завовтузилася на місці. Вона відчайдушно бажала випити та простягнути ноги. Крім того, жінка не відмовилася б відвідати туалет, але навіть той короткий час, проведений в Індії, навчив її, що поза великими готелями полегшення шукати не варто, радше випробування.

— Ось що я вам скажу, — мовив Санджай, — ми купимо пару пляшок коли, а за містом зупинимося і трохи розімнемо ноги.

— Це щось типу міста-сміттєзвалища? — примружилася Дженніфер у бік холодильників.

Санджай махнув рукою, попрохавши водія зупинитися.

— Зупинися там, Раме, біля того магазину. Що біля храму. Я принесу холодних напоїв.

— *Ми* принесемо холодних напоїв, — виправила Дженніфер. Машина припаркувалася. — Ти заждеш тут, бабусю? — Дівчина не отримала відповіді. Обоє вислизнули з машини, впустивши в штучну прохолоду салону хвилю розпеченого повітря, і зі сміхом увійшли в опалений сонцем магазинчик.

Неподалік розташувалася ще одна група чоловіків навпочіпки. Вони щось пили з жерстяних кувлів, час од часу безтурботно прочищаючи горло. Вони байдуже поглянули на машину. Жінка сиділа в машині, відчуваючи, ніби надто впадає у вічі, та прислухаючись до холостого цокання мотора. За вікном від землі здіймалося спекотне марево.

Містер Ваггела повернувся до неї з переднього сидіння.

— Мем, дозвольте поцікавитися. А скільки ви платите своєму водієві? — Це вже третє подібне запитання, причому запитував він, тільки коли Санджая не було поруч.

— Я не маю водія.

— Що? Вам ніхто не допомагає?

— Ну, в мене є помічниця, — зізналася вона. — Аннетт.

— А у неї є власна квартира?

Вона подумала про гаренький службовий будиночок Аннетт із геранню на підвіконні.

— Так, якщо так можна сказати.

— Оплачувана відпустка?

— Боюся, я точно не знаю. — Вона тільки-но зібралася окреслити їхні з Аннетт трудові відносини, проте містер Ваггела її перебив.

— Сорок років я працюю на цю сім'ю, а в результаті маю тільки тиждень оплачуваної відпустки раз на рік. Я вже починаю думати про те, щоб організувати профспілку, *yaar*¹. У мого двоюрідного брата вдома є інтернет. Він розповідав, як там у них усе працює. В Данії. Хороша країна для захисту прав робітника. — Він розвернувся спиною та кивнув. — Пенсії, лікарні... освіта... Нам усім варто працювати в Данії.

Вона трохи помовчала.

— Я там ніколи не була, — відповіла нарешті.

Жінка спостерігала, як дві молоді, білява та темноволося, голови рухаються у придорожньому магазині. Дженніфер сказала, що вони лише друзі, проте дві попередні ночі стара чула, як онука потайки кралася кахельним коридором, як їй здалося, до кімнати Санджая.

Наступного дня вони веселилися, немов діти. «Ти в нього закохана?» — це обережне запитання, здавалося, шокувало Дженніфер. «Боже, ні, бабусю! Ми із Джаєм... О, ні... Мені не потрібні стосунки. Він це знає».

Знову згадала себе в цьому віці: всеохопний жах, коли вона залишалася єдиною жінкою в чоловічій компанії, її рідкість якомога довше залишитися самотньою, проте через зовсім інші причини. І тоді вона поглянула на Санджая, який, здавалося, не зовсім розумів, що відбувається, як сподівалася її онука.

— А ви знаєте, що це за місце? — Містер Ваггела поклав у рота черговий шматочок бетеля². Його зуби вмить почервоніли.

Вона похитала головою. Тепер, коли кондиціонер не працював, температура в салоні машини поволі зростала. В роті

¹ *Yaar* — з інд. — «друже». (Тут і далі прим. перекл.)

² Бетель — вічнозелена багаторічна рослина роду перець, листя якої має лікувальні властивості й використовується як спеція.

пересохло, і жінка насилу ковтнула. Вона вже не раз говорила Дженніфер, що не любить колу.

— Аланг. Найбільше у світі кладовище старих кораблів.

— О... — Жінка намагалася вдати зацікавленість, хоча насправді відчувала себе смертельно втомленою і на понад усе на світі хотіла якомога скоріше зрушити з місця. Бомбейський готель, до якого ще їхати і їхати, здавався їй оазисом у пустелі. Вона подивилася на годинник: невже, щоби купити дві пляшки напою, потрібно аж двадцять хвилин?

— Тут чотириста верфей. А ще люди здатні за кілька місяців розібрати корабель до останнього гвинтика.

— О.

— Тут не існує прав робітників, розумієте? Лише фунт на день, і це за те, що вони ризикують власним життям і здоров'ям.

— Справді?

— Деякі з найбільших кораблів світу закінчили тут своє існування. Ви не повірите, що іноді залишають господарі на круїзних судах — обідні сервізи, ірландський льон, музичні інструменти, яких вистачило б на цілий оркестр. — Він зітхнув. — Іноді від цього стає так тоскно на душі, *yaar*. Такі чудові кораблі перетворюються на звичайнісіньку купу металобрухту.

Стара відірвала погляд від дверей магазину, намагаючись зберегти видимість інтересу. Молоді бувають такими легко важкими. Вона заплющила очі, відчуваючи, як виснаження та спрага отруюють її зазвичай стабільний настрій.

— Кажуть, по дорозі в Бгавнагар можна купити будь-що. Стільці, телефони, музичні інструменти. Вони продають усе, що відшукають на кораблях. Мій шурин працює на одному з таких підприємств у Бгавнагарі, *yaar*. Він обставив увесь будинок добром із кораблів. І знаєте що? Дім схожий на палац! — Він дістав щось із зубів. — Вони виносять усе, що можна винести. Гм. Я б не здивувався, якби вони продали і членів екіпажу.

— Містере Ваггела.

— Так, мем?

— Це що, кафе?

Містер Ваггела, відволікшись від свого монологу, подивився, куди жінка показувала пальцем: на курному узбіччі хаотично стояли стільці та столики.

— Так, кафе.

— Чи ви будете так люб'язні проводити мене й замовити мені чашку чаю? Я більше ні секунди не можу чекати на свою онуку.

— Із радістю, мем. — Він вийшов із машини та відчинив перед нею двері. — Ця молодь, *yaar*, ніякої поваги. — Чоловік простягнув свою руку, а стара сперлася на неї, мружачись од південного сонця. — Я чув, що в Данії все не так, як тут.

Молоді люди вийшли, коли вона вже пила те, що містер Ваггела назвав «особливим чаєм». Чашка була подряпаною від довгих років використання, проте виглядала чистою, а чоловік, який подавав їм чай, влаштував для них ціле шоу. Вона відповіла на обов'язкові запитання про свої мандри, хоча містер Ваггела щосили намагався запевнити власника закладу в тому, що вона не знайома з його кузеном у Мілтон-Кейнс, а потім, заплативши за склянку масала-чаю¹ для містера Ваггели (і липкі зацукровані фісташки, для підтримки сил, ну ви розумієте), вона просто залишилася сидіти під навісом, дивлячись на те, що, як вона тепер знала, було за сталевую стіною: нескінченне, мерехтливе синє море.

Неподалік, у тіні дерев, стояв невеличкий індуїстський храм. Він був оточений рядом халуп, які з часом перетворилися на місця задоволення потреб працівників: перукарня, кіоск, магазин із сигаретами, лавка з фруктами, яйцями та велосипедними запчастинами. Пройшло декілька хвилин, перш ніж вона усвідомила, що є єдиною жінкою в полі зору.

— Ми здивувалися, що ви не в машині.

— Ми відлучилися ненадовго. Ми з містером Ваггелою відійшли всього на декілька ярдів. — Її тон прозвучав трохи різкіше, ніж вона хотіла.

¹ Масала-чай — традиційний індійський напій, який готують на основі чаю та суміші пахучих індійських спецій і трав.

— Я ж казав, що тут не варто виходити, — роздратовано зауважив Санджай, дивлячись на групу чоловіків неподалік, а потім — на машину.

— Я мусила вийти, — обрізала вона. — Містер Ваггела люб'язно погодився супроводити мене. — Вона зробила ковток чаю, який, на подив, виявився дуже смачним. — Мені була необхідна перерва.

— Звісно. Я просто мав на увазі — мені б хотілося знайти якесь мальовничіше місце для вас, адже це останній день вашої відпустки.

— Мене все цілком влаштовує. — Їй одразу полегшало: спеку пом'якшував легкий бриз. Після нескінченної та курної дороги лазурні води діяли заспокійливо. Десь удалині чулося побрязкування металу об метал і вереск відрізної машинки.

— Отакої! Ви тільки гляньте на ці кораблі!

Дженніфер жваво махала в сторону берега, де її бабуся насилу розгледіла лише корпуси величезних суден, які нагадували викинутих на пісок китів. Вона злегка опустила повіки, пошкодувавши, що залишила в машині окуляри.

— То це і є та верф, про яку ви розповідали? — запитала вона містера Ваггелу.

— Їх тут чотири сотні, мем. Вони вкривають усі десять кілометрів узбережжя.

— Схоже на цвинтар слонів, — зауважила Дженніфер і де-що пишномовно додала: — Куди приходять умирати кораблі. Принести твої окуляри, бабуся? — Вона раптом стала дуже поступливою та уважною, немов таким чином намагалася загладити провину за те, що надто довго пробула в магазині.

— Це було б дуже мило з твого боку.

За інших обставин, згодом думала вона, безкрайній піщаний берег цілком міг би прикрасити туристичний буклет: блакитний небосхил сріблястою аркою зустрічається з обрієм, а десь далеко позаду тягнеться ряд синіх гір. Однак, надягнувши окуляри, вона побачила, що пісок посірів од іржі та мастила, а берегова смуга буквально вкрита величезними суднами, розташованими з проміжками у чверть милі,

а також величезними скрученими шматками металу й демонтованими нутрощами полеглих кораблів.

Біля самого краю води, у декількох сотнях ярдів, сиділа чергова група чоловіків у вицвілому синьому, білому та сірому лахмітті. Вони спостерігали за тим, як від білого корпусу корабля, що стояв у сотні футів од берега, відділяється рубка й важко падає в море.

— Не зовсім звичайний атракціон для туристів, — промовив Санджай.

Дженніфер, затуливши від сонця очі, ретельно роздивлялася щось удалині. Стара дивилася на її голі плечі й задавалася лише одним питанням: а чи не варто порадити внучці прикритися?

— Ось про це я й казала. Ходімо, Джаю, ходімо подивимося.

— Ні, ні, міс. Не думаю, що це гарна ідея. — Містер Ваггела нарешті допив свій масала-чай. — Верф — не найкраще місце для дам. І взагалі, для цього необхідно отримати дозвіл від портових служб.

— Рапе, я тільки хочу подивитися. Я не збираюся орудувати зварювальним паяльником.

— Мені здається, тобі варто прислухатися до поради містера Ваггели, любя. — Вона поставила чашку, чудово розуміючи, що вони й без того привернули до себе забагато уваги у придорожньому кафе. — Це робоча зона.

— Але ж зараз вихідні. Навряд чи зараз проводять якісь роботи. Ну ж бо, Джаю! Нічого поганого не станеться, якщо ми просто хвильку подивимося.

— Там охорона на вході, — спробував заспокоїти подругу Санджай.

Стара розуміла, що небажання Санджая ризикувати відчайдушно намагалася перемогти його бажання виглядати сміливим і сильним в очах Дженніфер.

— Дженніфер, любя... — почала вона в надії допомогти хлопцеві вийти з незручного становища.

— П'ять хвилин! — Дженніфер буквально підстрибувала на місці від нетерпіння. Вже через секунду вона була на середині дороги.

— Я краще піду з нею, — здався Санджай. — Простежу, щоб вона не зайшла надто далеко.

— Молодь, — ретельно прожовуючи їжу, мовив містер Ваггела. — Вони не розуміють слова «ні».

Повз них прогриміла величезна вантажівка, кузов якої наповнений скрученими залізними листами, в які відчайдушно вчепилися шість або навіть сім чоловіків.

Коли вантажівка проїхала, стара побачила, що Дженніфер балакає з охоронником біля воріт. Дівчина всміхалася та час од часу проводила рукою по білявому волоссю. Тоді вона пірнула рукою до сумки та простягнула йому пляшку коли. І лише коли Санджай нарешті зробив те саме, ворота відчинилися. Парочка зникла, а вже через декілька секунд жінка побачила на березі їхні крихітні силуети.

Минуло майже двадцять хвилин, перш ніж вона або містер Ваггела наважилися висловити свою думку стосовно цього: молоді люди давно не з'являлися в полі зору і, вочевидь, утратили відчуття часу. Тож, мабуть, варто їх пошукати.

Чай повернув її до життя, тож жінка спробувала не звертати уваги на роздратування егоїстичною, легковажною поведінкою онуки. Водночас стара розуміла: така реакція певною мірою пояснюється страхом, що із дівчиною, яка перебувала під її опікою, може щось трапитися. Що вона, стара й безпомічна, несе відповідальність за онуку, а тут, у незнайомому, чужому місці, неможливо контролювати ситуацію, як не старайся.

— Знаєте, вона не носить годинника.

— Думаю, нам варто їх пошукати, — промовив містер Ваггела. — Мабуть, вони уявлення не мають, скільки часу минуло.

Вона дозволила чоловікові посунути стілець і вдячно взяла його під руку. Його сорочка на дотик здавалася паперовою, ніби він прав її безліч разів.

Він дістав чорну парасольку, якою час од часу користувався, та розкрив над головою у старої, щоб ту не палило сонце. Відчуваючи звідусіль погляди чоловіків, а також пасажирів, які тряслися у старих автобусах, вона підійшла ближче до містера Ваггели.

Вони ненадовго зупинилися біля воріт. Містер Ваггела сказав щось охороннику, махнувши рукою в бік верфі. Його слова прозвучали доволі агресивно та войовниче, ніби чоловік здійснив злочин, пропустивши молодь усередину.

Пробурмотівши щось у відповідь, охоронник відчинив браму й провів їх.

Кораблі виявилися не гарними суднами, як їй здавалося, а лише доісторичними іржавими громадинами. Їх, як мурахи, обліпили крихітні люди, що, вочевидь, давно звикли до рипу металу та пронизливого скреготу різаків. Робочі спритно орудували зварювальними паяльниками, молотками, гайковим ключем, поки журливі звуки їхньої руйнівної діяльності відлунювалися звідусіль.

Корпуси кораблів, які сиділи глибоко у воді, були обв'язані мотузками, з них звисали до неможливості хиткі платформи, за допомогою яких метал відправляли на берег. Уже ближче до берега старій довелося прикрити обличчя рукою, бо в ніс ударив сморід од свіжих побутових відходів і хімії невідомого походження. Лише в кількох ярдах від неї декілька багать труїли димом чисте повітря.

— Будь ласка, дивіться собі під ноги. — Містер Ваггела ткнув пальцем у безбарвний пісок. — Не впевнений, що це гарне місце. — Він, вочевидь, сумнівався в тому, що вчинив правильно, взявши літню жінку з собою, а не залишивши в кафе.

Але сидіти там під пильними поглядами тих молодиків — останнє, чого їй хотілося.

— Я триматимуся за вас, містере Ваггела, якщо не заперечуєте.

— Думаю, це просто необхідно, — мовив він, мружачись у далечінь.

Навколо них, на піску, височіли зім'яті сталеві листи та хаотичні купи іржавих балок, які нагадували величезні турбіни. Вони були обмотані товстезними ланцюгами, обліплені водоростями. Ланцюги нагадували гігантських змій, які сплять на піску, поруч із якими, ніби ліліпути, роїлися робочі.

Дженніфер ніде не було видно.

Невелика компанія чоловіків купчилася на піску біля води, хтось тримав у руках біноклі, хтось прохолоджувався біля своїх велосипедів, і всі як один дивилися в сторону моря. Ще міцніше вчепившись за руку містера Ваггела, вона зупинилася, щоби звикнути до неймовірної спеки. Тоді вони стали повільно спускатися до берега, туди, де, жваво балакаючи, ходили взад-вперед якісь чоловіки в запилених лахах, а біля ніг батьків гралися діти.

— Прибув іще один корабель, — показав пальцем містер Ваггела.

Вони дивилися, як низка буксирних суден тягне старий танкер, який, у міру наближення до берега, вимальовувався дедалі чіткіше. Повз них із ревом пронісся японський поза-шляховик і різко загальмував за кількасот ярдів од них. Саме в цей момент вони почули сердиті голоси і, обігнувши гору газових балонів, помітили в тіні гігантського металевого корпусу невелике скупчення людей. У самому серці натовпу кипіла якась сутичка.

— Мем, мабуть, нам слід піти в той бік, — сказав містер Ваггела.

Жінка кивнула. Вона почала турбуватися.

Чоловік, чий великий живіт виділяв його серед інших навіть більше, ніж дорога машина, махав руками в бік корабля, супроводжуючи свою обурену промову бризками слини. Перед ним, в оточенні натовпу чоловіків, стояв Санджай. Він, вочевидь, намагався вгамувати чоловіка і примирливо жестикулював, тримаючи руки долонями вниз. Дженніфер, об'єкт гніву чоловіка, прийняла ту ж позу, яку її бабуся добре пам'ятала ще з юності онуки: стегно зухвало висунуто вперед, руки, в обороні, схрещені на грудях, а голова гордовито закинута.

— Можеш сказати йому, — періодично втручалася вона в розмову, — що у мене і в думках не було щось зробити з його клятою посудиною. І взагалі, просто дивитися законом не заборонено.

Санджай обернувся до неї.

— У цьому і проблема, Джен. Законом *заборонено* просто дивитися. Коли ти порушуєш кордони чиеїсь власності.

— Це просто пляж! — закричала вона на чоловіка. — Довжиною в десять кілометрів. Із тисячами клятих людей. Я просто подивилася на декілька іржавих посудин. Скажіть, що це змінює?

— Джен, будь ласка...

Чоловіки навколо Санджая стежили за сценою з неприхованим інтересом. Радісно підштовхуючи один одного ліктем, вони тикали пальцем у надії на Дженніфер джинси і майку, деякі з роззяв аж згиналися під вагою кисневих балонів у них за плечима.

Вони розступилися перед старою, і вона вловила дивну суміш запахів: стійкий піт, ладан і ще щось дуже їдке. Вона на силу втрималася, щоб не прикрити рот рукою.

— Він думає, що Дженніфер із групи захисників довкілля і збирає проти нього якісь докази, — пояснив Санджай.

— Але ж це очевидно, що я лише дивлюся, — сказала Дженніфер. — У мене з собою навіть камери ніякої немає, — сказала вона, звертаючись до свого кривдника.

— Якщо ти думаєш, що допомагаєш, то це зовсім не так, — Санджай спробував зупинити Дженніфер.

Стара намагалася оцінити, наскільки небезпечним може бути цей чоловік. Його жести стали ще різкішими і драматичнішими, а вираз обличчя був сповнений люті. Вона поглянула на містера Ваггелу, ніби лише він тут єдиний дорослий.

Можливо, усвідомивши це, він зробив крок у напрямку чоловіків, раптово випроставшись. Він підійшов до підрядника та простягнув йому свою руку, так, аби чоловік мусив потиснути її.

— Сер. Я містер Рам Б. Ваггела, — відрекомендувався він.

Чоловіки почали швидко розмовляти на урду, причому тон містера Ваггели був то примирливим, то агресивним.

Розмова, вочевидь, займе чимало часу. Без підтримки містера Ваггели жінка раптом відчула, що їй важко стояти. Вона озирнулася навколо в надії кудись присісти, потім злегка

позадкувала: її бентежили — і навіть лякали — відверто зацікавлені погляди чоловіків. Нарешті, побачивши сталеву бочку, стара поволі попленталася в її бік.

Усівшись, вона почала спостерігати за тим, як містер Ваггела і Санджай намагаються переконати власника корабля у відсутності в нежданих гостей таємних намірів або прихованих комерційних інтересів. Час од часу чоловіки махали руками в її бік, а вона ж тихенько сиділа в тіні парасольки, прекрасно розуміючи, що її присутність — дуже літньої і, відповідно, тендітної леді, — ймовірно, могла б допомогти розв'язати суперечку. Зовні вона здавалася цілком спокійною, проте всередині вирували гнів і лють. Дженніфер, зі своєю впертістю, відверто проігнорувала бажання інших, а в результаті ця зупинка розтягнулася щонайменше ще на годину.

— Верфі — дуже небезпечне місце, — пробурмотів містер Ваггела, коли вони йшли по піску. — Причому не тільки для робітників, а й для тих, хто, як їм здається, «заважає» роботі. Тут навіть можуть конфіскувати власність, — нервово озирнувшись на машину, промовив містер Ваггела.

Тепер її думок не покидав факт того, що доведеться подолати такий самий шлях по розпеченому піску, тільки вже назад, а ще, ймовірно, і заплатити всім цим людям, що проїсть чергову дірку в їхньому неабияк збіднілому за час поїздки бюджеті.

— Дурне, легковажне дівча, — пробурмотіла вона.

Аби хоч трохи заспокоїтися, жінка попрямувала до носу корабля неподалік, подалі від своєї безвідповідальної внучки й чоловіків з абсолютно порожніми очима. Парасольку вона опустила якомога нижче і, здіймаючи клуби піщаного пилу, попрямувала в тінь. Корабель уже був частково розібраний, а задня частина й зовсім відсутньою, ніби чиясь гігантська рука розламала судно навпіл і прибрала корму. Стара підняла парасольку трохи вище, щоби краще роздивитися. Знизу розглянути корабель детальніше було неможливо, проте вона помітила дві до болю знайомі гарматні вежі, які ще чекали свого часу. Трохи насупившись, вона уважно роздивилася облуплену блідо-сіру фарбу. Цей колір можна побачити

лише на британських військових кораблях. Ще через хвилину вона опустила парасольку, зробила декілька кроків назад і, забувши про шию, яка нібито щойно боліла, ще раз глянула на розбитий корпус.

Жінка піднесла руку до очей, аби захиститися від сліпучого сонця, і нарешті змогла прочитати те, що залишилося на борту від назви судна.

І коли вона зуміла розібрати останні букви, збуджені голоси несподівано стихли, і, незважаючи на полуденну індійську спеку, стару, що стояла перед кораблем, раптом охопив крижаний холод.

Підрядника, містера Бгаттачар'ю, так і не вдалося переконати. Незважаючи на його ворожість, яка тільки зростала, нарікання натовпу й навіть те, що вони вже на годину вибилися з графіка, молоді люди продовжували сперечатися. Містер Ваггела витирал лоб хустинкою. Міс Дженніфер сердито колупала ногою пісок, на її обличчі застиг вираз похмурої покори. Містер Санджай був увесь червоний від ледь стримуваного роздратування, йому, вочевидь, до смерті набридла вся ця безглузда суперечка. Час од часу він кидав на міс Дженніфер сердиті погляди. Схоже, вона встигла його неабияк утомити.

— Мені не потрібно, щоби хтось говорив замість мене, зрозуміло?

Містер Ваггела поплескав її по плечу.

— Міс Дженніфер, я, звичайно, перепрошую, та я не впевнений, що ваше знання урду дасть вам змогу виконати поставлене завдання.

— Він розуміє англійську. Я чула.

— Що там каже це дівча? — Містера Бгаттачар'ю, вочевидь, обурював її не надто гідний стиль одягу. Взагалі-то, як підозрював містер Ваггела, у глибині душі підрядник розумів необґрунтованість своїх претензій, але був настільки злий, що зупинитися вже просто не міг. У своєму житті містер Ваггела не раз зустрічав подібних людей.

— Мені не подобається, як він зі мною розмовляє.

Містер Санджай підійшов до дівчини.

— Але ж ти уяви не маєш, що саме він каже! Ти тільки все псуєш, Джен. Повертайся до машини й візьми із собою бабусю. Ми розберемося.

— Не вказуй мені, що робити, Джаю.

— Куди він пішов? Куди вони всі пішли? — Містер Бгаттачар'я дивився на Санджая налитими кров'ю очима.

— Сер, вважаю, буде краще, якщо дівчина покине верф. Мій друг якраз умовляє її зробити це.

— Я не маю потреби в... — почала міс Дженніфер і несподівано зупинилася.

Над натовпом нависла тиша, і містер Ваггела, який уже перегрівся на сонці, побачив, що всі дивляться на те місце, куди падала тінь від корпусу сусіднього судна.

— Що сталося з літньою леді? — запитав містер Бгаттачар'я.

Стара сиділа, безсило нахилившись уперед, обличчя вона затуляла рукою. Її сиве волосся здавалося срібним.

— Бабусю? — кинулася до неї дівчина.

Коли жінка підняла голову, містер Ваггела зітхнув із полегшенням. Він був змушений визнати, що його трохи налякала її поза.

— Із тобою все гаразд?

— Так. Так, любя. — Містерові Ваггелі здалося, що ці слова пролунали трохи автоматично. Ніби вона й не збиралася їх вимовляти.

Вмить забувши про містера Бгаттачар'ю, вони із Санджаєм підбігли та присіли перед нею навпочіпки.

— Наважуся зауважити, ви дуже бліда, мамаджі. — Він помітив, що жінка тримається рукою за корпус корабля, дивний жест. Саме тому вона й сиділа в такій недолугій позі.

Підрядник уже був поруч із ними, він стояв, витираючи свої дорогі туфлі з крокоділячої шкіри об низ штанини. Він пробурмотів щось, звертаючись до містера Ваггели.

— Він цікавиться, чи не хочете ви пити, — сказав їй містер Ваггела. — Каже, в офісі є вода з льодом.

— Не хочу, щоб у неї стався серцевий напад на моїй верфі, — продовжував говорити містер Бгаттачар'я. — Дайте їй води, а потім, будь ласка, заберіть її звідси.

— Чи не бажаєте води з льодом?

Здавалося, вона нарешті випростається, проте старенька лише слабо махнула рукою.

— Дуже люб'язно з вашого боку, але я просто посиджу хвилинку.

— Бабусю? Що сталося? — Дженніфер клякла перед бабусю, поклавши свої руки їй на коліна. Очі в дівчини розширилися від хвилювання. Вся її войовничість ніби випарувалася на спеці. Молоді чоловіки, що стояли позаду, перешіптувалися і пхали один одного в боки, розуміючи, що в них на очах розігрується якась незрозуміла їм драма.

— Джен, будь ласка, скажи їм, аби вони пішли, — прошепотіла стара. — Я серйозно. Мені одразу стане краще, якщо я залишусь одна.

— Це все через мене? Мені так шкода, бабусю. Я знаю, що це моя провина. Але мені просто не сподобалося, як він зі мною розмовляв. Розумієш, це тому, що я дівчина. І мене це страшенно дратує.

— Ти тут ні до чого...

— Пробач мені. Краще б я думала головою. Слухай, ми зараз відведемо тебе до машини.

Містер Ваггела з великим задоволенням почув її вибачення. Приємно знати, що молоді люди поки ще здатні визнавати свою безвідповідальну поведінку. Їй не слід було змушувати стару леді йти так далеко по такій спеці, і тим більше в такому місці. Це говорить про недостатню повагу.

— Дженніфер, справа не в тобі. — В голосі старої відчувалася напруга. — Це корабель, — прошепотіла вона.

Гублячись у здогадах, вони простежили напрямок її погляду й побачили блідо-сіру купу металу з величезними іржавими заклепками з боків.

Молоді люди обмінялися здивованими поглядами, потім подивилися на стару леді, яка раптом здалася їм страшенно крихкою.

— Бабусю, але ж це просто корабель, — сказала Дженніфер.

— Ні, — відповіла вона, і містер Ваггела помітив, що та зблідла, зовсім як металева обшивка корабля. — Ось тут ти сильно помиляєшся.

«Не так часто, — після повернення додому сказав своїй дружині містер Рам Б. Ваггела, — можна бачити, як плачуть старі леді». Ці британці виявилися менш стримані в прояві почуттів, аніж він очікував, і вони зовсім не такі пихаті й манірні. Дружина, розчарувавши його, тільки закотила очі, немов їй було лінь знайти гідну відповідь на його зауваження. Він згадав, як горювала стара, коли вони проводили її до машини, і як вона всю дорогу до самого Мумбаї просиділа мовчки. Вона була схожою на людину, яка віч-на-віч зустрілася зі смертю.

Так, ця англійська леді неабияк здивувала його.

Він, вочевидь, у ній помилявся.

І він ані хвилини не сумнівався, що в Данії вони зовсім інші.

ЧАСТИНА ПЕРША

Літературно-художнє видання

МОЙЄС Джджо
Корабель наречених
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *О. В. Музичка*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *М. М. Куценко*

Підписано до друку 12.06.2018. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Adonis». Ум. друк. арк. 23,52. Наклад 7000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: corp@bookclub.ua

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом
у друкарні «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51. Тел.: + 3 8 057 717 53 57

Мойєс Дж.

М74 Корабель наречених : роман / Джджо Мойєс ; пер. з англ.
В. Бондар. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 448 с.

ISBN 978-617-12-5125-0

ISBN 978-0-340-83763-4 (англ.)

1946 рік. Френсіс, Евіс, Маргарет і Джин мріяли зустрітися зі своїми чоловіками після тривалої розлуки. Так само, як і майже 600 інших жінок, які разом із солдатами плывуть до своїх «половинок» на борту «Вікторії» — колишнього військового авіаносця. Наречені, що жодного разу не бачили своїх наречених; дружини, що не знають, чи живі ще їхні чоловіки, чи пам'ятають про них... На борту Френсіс знайомиться з молодим морським піхотинцем Генрі. Вони бояться відкрити душу одне одному, намагаються забути про своє минуле. Френсіс і не уявляє, наскільки ця подорож змінить її життя...

УДК 821.111

1. м. Бахмут, вул. Торгова, 1 (ТЦ «Астрон», 3 поверх), (0626) 42-02-36
2. м. Бердянськ, пр. Азовський, 35-А (ТЦ «DEL MAR», 2 поверх), (0615) 36-17-06
3. м. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 5/13 (колишній універмаг «Дружба», 1 поверх), (0456) 33-94-68
4. м. Білгород-Дністровський, вул. Московська, 16-А (ТЦ «Рута Плаза», 2 поверх), (0484) 96-07-26
5. м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, 10-В, ринок «Зоряний», торговельне місце 103, (0949) 06-64-49
6. м. Вінниця, вул. Євгенія Пюса, 1-А (ТЦ «Квартал», 2 поверх), (0432) 32-91-98
7. м. Вознесенськ, вул. Сняжкова, 5-А (відділення «ПриватБанку»), (0513) 43-20-19
8. м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 105 (ТЦ «Сльпо», 2 поверх), (0567) 70-00-55
9. м. Житомир, вул. Київська, 87 (ТЦ «Вопак», 2 поверх), (0412) 43-41-49
10. м. Запоріжжя, пр. Соборний, 58, (0617) 87-63-86
11. м. Запоріжжя, пр. Металургів, 2-Ж (ТЦ «Рекордний», 0 поверх), (0612) 36-86-54
12. м. Івано-Франківськ, площа Ринок, 1 (ТЦ «Галерея Н», 0 поверх), (0342) 58-61-80
13. м. Ізмаїл, вул. Пушкіна, 47 (ТЦ «Електрон», 2 поверх), (0484) 16-22-12
14. м. Ізюм, вул. Гагаріна, 12, (0573) 41-41-30
15. м. Кам'янець-Подільський, вул. Данила Галицького, 11/3 (ТЦ «Максимум», 2 поверх), (0384) 96-48-11
16. м. Кам'янське, пр. Свободи, 57-А (ТЦ «Фуршет», 1 поверх), (0569) 53-42-26
17. м. Київ, 6-р Перова, 36 (ТЦ «Квадрат», 1 поверх), (0445) 40-23-65
18. м. Київ, вул. Попудренка, 90/2 (ТЦ «Маяк», 3 поверх), (0443) 61-91-46
19. м. Київ, вул. Маршала Малиновського, 12-А (ТЦ «Метрополіс»), (0445) 00-62-73
20. м. Київ, вул. Драгоманова, 29 (ТЦ «Центрум», 1 поверх), (0445) 02-18-96
21. м. Київ, вул. Огієнка (Лукашевича), 15-А (ТЦ «Європорт», 2 поверх), (0444) 61-94-82
22. м. Київ, вул. Велика Васильківська, 72 (ТЦ «Олімпійський», 3 поверх), (0445) 90-25-76
23. м. Ковель, 6-р Лесі Українки, 18 (ТЦ «Бувальар», 2 поверх), (0335) 25-21-40
24. м. Конотоп, пл. Контотопських Дивізій, 24А (ТЦ «Маяк», 2 поверх), (0544) 76-36-77
25. м. Краматорськ, вул. Двіріцева, 23 (ТЦ «Прогрес», 2 поверх), (0626) 48-97-87
26. м. Кременчук, вул. Соборна, 15/42 (ТЦ «Мега», 2 поверх), (0536) 75-84-38
27. м. Кривий Ріг, пр. Гагаріна, 4 (ТЦ «Плаза-2», 1 поверх), (0564) 09-81-09
28. м. Кривий Ріг, вул. Мугорського, 17 (ТЦ «Іагус», 2 поверх), (0564) 09-60-75
29. м. Кропивницький, вул. Велика Перспективна, 48 (ТЦ «Депот», 1 поверх), (0522) 35-20-55
30. м. Лисичанськ, пр. Перемоги, 117 (ТЦ «Лимон», 2 поверх), (0675) 70-61-62
31. м. Лубни, пл. Ярмакова, 30-А (ТЦ «АТБ», 2 поверх), (0536) 17-17-10
32. м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 53 (ТЦ «Галерея Центр», 0 поверх), (0332) 72-14-40
33. м. Львів, вул. Братів Рогатинців, 15, (0322) 59-01-00
34. м. Львів, вул. Городоцька, 179 (ТЦ «Скриня», 2 поверх), (0322) 59-01-01
35. м. Маріуполь, пр. Металургів, 64 (ТЦ «Білазавета»), (0629) 58-82-91
36. м. Мелітополь, пр. Богдана Хмельницького, 24 (ТЦ «Пасаж», 2 поверх), (0619) 44-83-49
37. м. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 63/2, (0512) 53-31-33
38. м. Миргород, вул. Гоголя, 147 (ТЦ «Мир», 1 поверх), (0535) 55-06-08
39. м. Мукачеве, вул. Федорова, 6 (ТЦ ЦУМ), (0313) 13-05-40
40. м. Ніжин, вул. Шевченка, 11-А (ТЦ «Гермес», 2 поверх), (0463) 19-01-02
41. м. Нікополь, пр. Трубників, 14 (ТЦ ЦУМ, 1 поверх), (0566) 22-50-03
42. м. Нова Каховка, пр. Перемоги, 9 (універмаг «Сокол», 2 поверх), (0554) 99-90-05
43. м. Новоомосовський, вул. Гетьманська, 34 (ТЦ «Сті-Центр», 2 поверх), (0569) 69-65-79
44. м. Одеса, вул. Новоцвинний Ряд, 2, (0487) 52-83-80
45. м. Одеса, пр. Добровольського, 99, (0487) 53-16-28
46. м. Одеса, вул. Краснова, 17 (орієнтир – пл. Толбухіна), (0487) 48-82-44
47. м. Олександрія, пр. Соборний, 77 (ТЦ «Гранд-Плаза», 2 поверх), (0523) 57-15-50
48. м. Павлоград, вул. Шевченка, 128 (ТЦ «Гулівер»), (0563) 20-09-59
49. м. Первомайськ, вул. Возкальна, 34 (відділення «ПриватБанку»), (0516) 17-53-99
50. м. Покровськ, вул. Центральна, 148-А, (0623) 52-11-48
51. м. Полтава, вул. Зіньківська, 6/1-А (ТЦ «Київ», 3 поверх), (0532) 60-60-40
52. м. Прилуки, вул. Київська, 138 (ТЦ «Фуршет», 2 поверх), (0463) 73-29-00
53. м. Рівне, вул. Київська, 67-А (ТЦ «Арена», 1 поверх), (0362) 67-00-55
54. м. Селідове, вул. Карла Маркса, 10 (Дім побуту, 2 поверх), (0623) 77-00-34
55. м. Слов'янськ, пл. Соборна, 3 (ТЦ «Вокстрот», 2 поверх), (0626) 62-11-02
56. м. Суми, вул. Соборна, 42, (0542) 77-67-60
57. м. Тернопіль, вул. Перля, 3 (ТЦ «Novus», 2 поверх), (0352) 43-12-76
58. м. Ужгород, вул. Минайська, 16-Г (ТЦ «Копієїн», 2 поверх), (0312) 67-22-29
59. м. Умань, вул. Шевченка, 23-А (ТЦ «Сті», 1 поверх), (0474) 44-00-06
60. м. Фастів, вул. Івана Мазепи, 6 (ТЦ «Фуршет», 2 поверх), (0456) 56-05-11
61. м. Харків, пр. Петра Григоренка, 3, (0573) 92-03-43
62. м. Харків, пр. Гагаріна, 20-А (ТЦ «На Гагаріна», 2 поверх), (0577) 03-44-58
63. м. Харків, вул. Поплавський Шлях, 144 (ТБЦ «Компса», 2 поверх), (0573) 41-41-02
64. м. Харків, вул. Академіка Павлова, 144-Б (ТЦ «Космос», 3 поверх), (0577) 20-12-29
65. м. Херсон, пр. Ушакова, 35-А (ТЦ «Адмірал», 2 поверх), (0552) 32-81-48
66. м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 17 (ТЦ «Квартал», 1 поверх), (0382) 61-90-48
67. м. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 26 (ТЦ «Сльпо», 3 поверх), (0472) 31-99-98
68. м. Чернівці, вул. Головна, 10, (0372) 50-63-80
69. м. Чернівці, пр. Перемоги, 103, (0462) 66-53-80
70. м. Шостка, вул. Свободи, 24 (відділення «ПриватБанку»), (0544) 97-37-46

Замовляйте книжки будь-яким зручним способом

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

Для гуртових клієнтів

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kjviv@ksd.ua

ДЖОДЖО МОЙЄС

до
зустрічі
з тобою

КЛУБ
СІМЕЛЬНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

«Підштовхуй себе. Не засиджуйся». Саме цього паралізований Вілл вчить Луїзу, свою молоду доглядальницю. Вона мешкає з батьками, напевне знає, скільки кроків від зупинки до її будинку, але навіть не уявляє, як воно — жити на повну. А він після жахливої аварії цілком втратив сенс життя, сховавши всі почуття під маскою збайдужілого циніка... Такими вони були до зустрічі одне з одним. Але головне — якими стали! «Живи на повну. Просто живи».